

POLITICA DE DEZVOLTARE A COLECȚIILOR BIBLIOTECII REPUBLICANE ȘTIINȚIFICE AGRICOLE A UASM

I. Introducere

Evoluția către Societatea Cunoașterii, creșterea cantității de informații, diversificarea suporturilor de fixare a acestora, limitările de buget determină schimbări profunde în dezvoltarea resurselor informaționale și documentare ale bibliotecii. Acești factori condiționează biblioteca să-și intensifice capacitatea de gestiune a fluxurilor documentare și să-și elaboreze o concepție bine conturată privind selectarea și achiziția de documente.

Politica de dezvoltare a colecțiilor BRȘA reprezintă un instrument practic pentru specialiștii bibliotecii în constituirea unei colecții coerente și calitative în domeniul științelor agricole, corelate cu programele educaționale și de cercetare universitare și cerințele actuale ale dezvoltării agriculturii.

Documentul respectiv reglementează procesul de dezvoltare a resurselor informaționale ale BRȘA: determină prioritățile și principiile de achiziție, criteriile de selectare a documentelor, stabilește normele și nivelurile de completare, definește etapele de achiziție.

Prezenta politică facilitează luarea deciziilor cu privire la achiziționarea documentelor, oferind răspuns la o serie de întrebări: ce ar trebui să se achiziționeze, atât pentru utilizarea curentă, cât și în perspectivă de utilizare? ce nivel de acoperire atinge fiecare domeniu disciplinar? ce cantitate e necesar de procurat? care este echilibrul corespunzător între suportul tradițional și cel electronic? ce etape trebuie parcurse în procesul de achiziție? ce documente vor fi eliminate din colecție?

Reieșind din faptul că dezvoltarea resurselor informaționale și documentare include, pe lângă creșterea colecțiilor și alte aspecte, politica prevede descrierea comunității deservite, descrierea punctelor forte și slabe ale colecțiilor, analiza și evaluarea colecțiilor și direcțiile de colaborare a bibliotecii în vederea dezvoltării colecțiilor.

II. Scop. Obiective. Principii directoare

Scop

Scopul Politicii de dezvoltare a colecțiilor BRȘA este de a asigura o dezvoltare coordonată și strategică, coerentă, calitativă și exhaustivă a colecțiilor în corelație cu misiunea și specificul bibliotecii: universitară și specializată de rang republican.

Obiective

1. definirea principiilor, criteriilor și priorităților de dezvoltare a resurselor documentare și informaționale ale BRȘA;
2. asigurarea continuității, extinderea, diversificarea și sporirea calității colecțiilor;
3. susținerea informațională și documentară a procesului didactic, de cercetare științifică și activitate practică în domeniul agriculturii;
4. dezvoltarea colecțiilor în cooperare (parteneriat, consorții) în scopul creșterii volumului de documente și micșorării cheltuielilor bugetare;
5. orientarea procesului de achiziție spre toate categoriile de documente purtătoare de informație pentru ca biblioteca să contribuie în mod real la dezvoltarea Societății Informaționale;
6. evaluarea sistematică a colecțiilor sub diverse aspecte (domenii, categorii de documente, grad de utilizare etc.) în scopul corespunderii necesităților utilizatorilor, acoperirii golurilor informaționale din colecție și excluderii documentelor depășite;

7. intensificarea relațiilor de colaborare cu mediul universitar (cadre didactice, studenți) în procesele de selectare, achiziție și eliminare a documentelor.

Principii directoare

- *Accesibilitatea*

Acces nerestricționat și echitabil pentru toți utilizatorii. Accesul fără restricții la o mare varietate de informații este esențial pentru dezvoltarea comunității agrare în cadrul unei societăți libere și democratice.

- *Actualitatea*

Dezvoltarea colecțiilor se realizează prin menținerea acestora în actualitate, în corespundere cu exigențele epocii contemporane în sfera economică, științifică, educațională și culturală.

- *Selectivitatea*

Nu tot ce se editează se colecționează. În condițiile actuale, determinate de explozia documentară și informațională pe piața editorială, reducerea substanțială a mijloacelor financiare alocate bibliotecii și rigorile spațiului destinat colecțiilor, criteriul selectivității se operează esențial, acumularea de documente în scopul creșterii volumului colecțiilor nu mai reprezintă un obiectiv practic ca în trecut. Obiectul procesului de selecție este de a realiza o colecție reprezentativă în domeniul științelor agricole.

- *Continuitatea și coerența colecțiilor*

Colecția bibliotecii se dezvoltă ca un sistem coerent, reînnoit în mod constant, restructurat permanent, aflat în echilibru intern al diferitelor sale părți și în comunicare activă cu mediul său, asigurându-i-se o succesiune neîntreruptă în spațiu și timp.

- *Neangajarea politică și ideologică*

Selecția și accesibilitatea documentelor bibliotecii vor fi dictate de considerente profesionale și nu de opinii politice, morale, religioase sau orice alte influențe.

- *Cooperarea între biblioteci și centre de informare*

Biblioteca este membru al acordurilor de cooperare AGLINET, rețea ce oferă acces reciproc și gratuit la resursele informaționale și documentare agricole mondiale. Biblioteca își va dezvolta colecțiile sale în cooperare cu fiecare unitate academică prin intermediul unui mecanism reciproc acceptabil.

III. Comunitatea deservită

Publicul utilizator al bibliotecii este vectorul principal care stă la baza constituirii și dezvoltării colecțiilor. Grupul țintă de utilizatori al BRȘA este comunitatea universitară:

- studenți (învățământul de zi și fără frecvență);
- masteranzi;
- doctoranzi;
- cadre didactice universitare;
- alte categorii de lucrători ai UASM.

În calitatea sa de bibliotecă republicană de profil agrar, BRȘA servește și astfel de categorii ca: cercetători, specialiști; agricultori, fermieri de pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

IV. Diagnoza colecțiilor

Un impact major asupra dezvoltării colecțiilor bibliotecii îl exercită mediul intern și extern, care acționează prin intermediul unor *factori* ca:

- politica economică, educațională și culturală a statului;
- dezvoltarea procesului educațional și de cercetare UASM;

- exercitarea funcției de bibliotecă republicană agricolă și Centru de Coordonare a Rețelei Bibliotecilor Agricole din RM;
- satisfacerea necesităților informaționale ale beneficiarilor;
- resursele materiale și financiare disponibile;
- evoluția rapidă a tehnologiilor informaționale și creșterea impactului informației pe suport electronic;
- colecțiile și spațiile existente în BRȘA;
- cooperarea cu bibliotecile mari din republică;
- ofertele existente de piața editorială etc.

BRȘA deține cea mai reprezentativă colecție de documente în domeniul agriculturii și științelor adiacente din țară, constituită din peste 687 mii volume / 158 mii titluri. Colecția bibliotecii include diverse categorii de documente: cărți, publicații periodice și seriale, teze, autoreferate, documente electronice. Anual colecțiile bibliotecii se completează în mediu cu 4 000 volume / 1 300 titluri noi și sunt acoperite abonamente pentru 140 titluri de publicații periodice. Peste 1 200 de titluri de reviste străine de profil agrar pot fi accesate on-line prin intermediul bazelor de date internaționale la care biblioteca are drept de acces.

În corespundere cu misiunea BRȘA și necesitățile informaționale ale utilizatorilor în bibliotecă funcționează un *sistem complex de colecții*:

- după destinație*: colecția de bază, colecția facultății Medicină Veterinară, colecția facultăților Inginerie, Transport Auto și Cadastru și Drept, colecția facultății Zootehnie și Biotehnologii, colecții auxiliare (fondul de rezervă și schimb);
- după conținut*: colecții speciale - colecția „Publicații ale cadrelor didactice și științifice a UASM”, colecția „Carte veche și rară”, colecția „FAO”, colecția de publicații de referință;
- după categoria documentelor*: colecția de cărți, colecția de publicații periodice și seriale, colecția de teze și autoreferate;
- după suportul de fixare a informației*: tipărituri, colecția de CD-uri;
- după modul de consultare*: colecție cu acces liber la raft; colecție funcțională în regim „cerere-ofertă”.

Puncte forte și slabe ale colecțiilor

Puncte forte:

- ✓ Resurse informaționale și documentare reprezentative în domeniul agriculturii și științelor adiacente în raport cu alte biblioteci din țară;
- ✓ Conservarea patrimoniului național agrar;
- ✓ Deținerea exclusivă în RM a colecției și accesului la bazele de date FAO;
- ✓ Existența colecțiilor în acces liber.

Puncte slabe

- ◆ Mijloace financiare insuficiente pentru achiziții în condițiile creșterii prețurilor;
- ◆ Nivel scăzut de completare a colecțiilor prin schimb de documente;
- ◆ Decalajul dintre volumul de documente în limba română (limba principală de studiu în cadrul universității) și limba rusă;
- ◆ Număr insuficient de documente în limbi străine;
- ◆ Număr mic de resurse electronice.

Tendențe în dezvoltarea colecțiilor

- Eficientizarea managementului și dezvoltarea susținută a colecției de documente electronice;
- Acoperirea documentară și informațională a unor specialități noi instituite în cadrul universității: turism, biotehnologii agricole, achiziția produselor agricole, drept, evaluarea imobilului, silvicultură și grădini publice;
- Majorarea achizițiilor documentelor în limba română în vederea depășirii decalajului dintre acestea și documente în limba rusă;
- Intensificarea activității de eliminare din colecțiile bibliotecii a lucrărilor nerepresentative, uzate moral sau fizic
- Optimizarea achizițiilor de documente prin reorientarea spre:
 - cooperarea eforturilor cu alte biblioteci pentru achiziționarea în comun a resurselor;
 - încurajarea donațiilor / sponsorizărilor către bibliotecă;
 - amplificarea schimbului interuniversitar de documente.

Nivelurile colecțiilor

Procesul de constituire și dezvoltare a colecțiilor identifică următoarele niveluri:

* **Nivel de bază.** Colecție de lucrări generale care servesc la introducerea și definirea unei discipline/subiect, cât și la indicarea diverselor documente disponibile în altă parte și asigurarea informațională a nevoilor utilizatorilor bibliotecii în primii doi ani de studiu. Acest nivel include colecții limitate de:

- monografii și lucrări de referință generale;
- periodice reprezentative cu caracter general.

* **Nivel de studiu.** Colecție suficient de completă pentru susținerea studiilor superioare sau asigurarea altor într-un domeniu de studiu (subiecte speciale sau generale care nu necesită cercetări aprofundate). Nivelul de studiu este adecvat conținutului programelor de învățământ și constituie un nivel de intensitate mai mică decât cel de cercetare. Acest nivel include o gamă largă de:

- monografii și lucrări de referință de bază și de specialitate;
- periodice reprezentative cu caracter general și de specialitate (acoperire completă);
- instrumente bibliografice esențiale pe disciplinele de studiu;
- materiale adecvate în alte limbi decât limba primară, cum ar fi publicațiile în ajutorul studierii unei limbi străine (acoperire limitată);
- lucrări ale scriitorilor mai importanți și selecții din lucrările autorilor mai puțin cunoscuți (acoperire completă).

* **Nivel de cercetare.** Colecție care cuprinde publicații în subiecte speciale sau generale care necesită cercetări aprofundate pentru studii de doctorat și de cercetare independentă care necesită în mod deosebit scrieri academice și lucrări de cercetare. Nivelul dat include colecții extinse de:

- monografii specializate;
- teze de autor și rezumate;
- lucrări ce conțin rapoarte de cercetare, noi descoperiri, rezultate științifice și alte informații utile cercetătorilor;
- periodice specializate;
- reviste de referate specializate;
- materiale adecvate în alte limbi decât cea primară, cât și
- o colecție de documente vechi conservate pentru a servi nevoilor de cercetare istorică.

* **Nivel comprehensiv (global).** Colecție care reunește în măsura posibilului toate lucrările importante dintr-un domeniu specific (colecție specializată care vizează integralitatea).

BRȘA tinde spre un nivel global în dezvoltarea colecției de documente în domeniul agriculturii și științelor adiacente, fiind o bibliotecă de rang național.

Aria de subiecte și nivelurile de completare

CZU	Subiecte	Nivel de completare
0	Generalități. Știință și cunoaștere. Organizare. Informare. Documentare	bază
1	Filosofie. Psihologie	bază
2	Religie	bază
3 Științe sociale. Statistică. Politică. Economie. Comerț. Drept. Administrare. Asistență socială. Asigurări. Învățământ		
31	Statistică. Demografie. Sociologie	studiu, cercetare
32	Politică	bază
33	Economie. Științe economice	studiu, cercetare
330	Economie în general	studiu, cercetare
331	Muncă. Relații de muncă. Economia muncii. Organizarea muncii	studiu, cercetare
332	Economie regională. Economie teritorială. Economia pământului și a proprietății. Economia fondului funciar. Economia fondului de locuințe (fondului imobiliar)	studiu, cercetare
334	Forme de organizare și cooperare în activitatea economică. Sisteme cooperative	studiu, cercetare
336	Finanțe. Finanțe publice. Bănci. Bani	studiu, cercetare
338	Situație economică. Politică economică. Conducerea economiei. Planificarea economiei. Producție. Servicii. Prețuri	studiu, cercetare
339	Comerț. Relații economice internaționale. Economie mondială	studiu, cercetare
34 Drept. Jurisprudență		
341	Drept internațional	studiu, cercetare
342	Drept public. Drept constituțional. Drept administrativ	studiu, cercetare
343	Drept penal. Infrațiuni penale	studiu, cercetare
346	Drept economic. Legea controlului guvernamental asupra economie	studiu, cercetare
347	Drept civil	studiu, cercetare
35	Administrare publică. Conducere administrativă	studiu, cercetare
37	Educație. Învățământ. Instruire. Timp liber	cercetare
5 Matematică și științe naturale		
504	Știința mediului înconjurător	studiu, cercetare
51	Matematică	studiu
52	Astronomie. Astrofizică. Cercetarea spațiului	studiu
528	Geodezie. Topografie. Fotogrametrie. Cartografie	studiu, cercetare
53	Fizică	studiu
54	Chimie. Cristalografie. Mineralogie	studiu

55	Geologie și științe înrudite	studiu
57	Biologie. Științe biologice în general	studiu, cercetare
58	Botanică	studiu, cercetare
59	Zoologie. Fiziologie	studiu, cercetare
6 Științe aplicate. Medicină. Tehnică		
614.9	Sănătatea animalelor. Igienă veterinară	comprehensiv
619	Boli ale animalelor domestice. Știința și medicina veterinară	studiu, cercetare
62	Inginerie. Tehnică în general	studiu, cercetare
620	Încercarea materialelor. Materiale comerciale și cunoașterea mărfurilor, centrale energetice. Economie energetică.	studiu, cercetare
621	Construcția de mașini în general. Tehnica nucleară. Electrotehnica. Tehnologie mecanică	studiu, cercetare
625	Construcția căilor de transport terestru. Căi ferate, drumuri	studiu, cercetare
626	Lucrări hidrotehnice în general. Hidrotehnică agricolă. Lucrări de irigație, drenare și îmbunătățiri agricole	comprehensiv
629	Tehnica mijloacelor de transport	studiu, cercetare
63	Agricultură. Științe și procedee înrudite. Silvicultură. Exploatare agricole și ale vieții sălbatice	comprehensiv
630	Silvicultură	comprehensiv
631	Agricultură în general	comprehensiv
631.1	Conducerea și organizarea fermelor	comprehensiv
631.2	Clădiri, construcții și instalații agricole. Clădiri pentru animale, produse, mașini și echipament	comprehensiv
631.3	Mașini agricole. Echipament și utilaje agricole	comprehensiv
631.4	Știința solului. Pedologie. Cercetări pedologice	comprehensiv
631.5	Lucrări agricole. Agrotehnică	comprehensiv
631.6	Ameliorații. Îmbunătățiri funciare și agricole	comprehensiv
631.8	Îngrășăminte chimice și naturale. Îmbogățirea solului. Stimularea creșterii. Stimulente pentru plante	comprehensiv
632	Boli ale plantelor. Dăunători și organisme vătămătoare pentru plante. Protejarea plantelor	comprehensiv
633	Cultura plantelor de câmp	comprehensiv
633.1	Cereale. Recolte de grâne	comprehensiv
633.2	Ierburi de nutreț. Ierburi de fineață și pășune	comprehensiv
633.3	Plante de nutreț exclusiv ierburile	comprehensiv
633.4	Rădăcini și tubercule comestibile. Culturi de rădăcinoase	comprehensiv
633.5	Plante textile și fibroase	studiu, cercetare
633.6	Plante de zahăr și de amidon	studiu, cercetare
633.7	Plante care produc stimulente. Plante pentru băuturi	studiu, cercetare
633.8	Plante aromate. Condimente. Plante oleaginoase. Plante colorante. Plante tanante. Plante medicinale	comprehensiv

634	Horticultură în general	comprehensiv
634.1	Cultura fructelor în general. Pomicultură	comprehensiv
634.2	Fructe cu sâmbure. Drupe în general	comprehensiv
634.3	Fructe de rutacee și moracee. Fructe citrice în general	studiu
634.4	Alte fructe tropicale cărnoase (cu miez, cu pulpă)	studiu
634.5	Nucifere. Fructe cu coajă tare	comprehensiv
634.6	Diferite fructe tropicale și subtropicale	studiu
634.7	Fructe mici ale tufelor și ale plantelor erbacee. Arbuști baciferi	comprehensiv
634.8	Viticultură. Vița de vie. Vii	comprehensiv
635	Plante de grădină. Grădinărit	comprehensiv
635.1	Rădăcini comestibile. Rădăcinile ca legume. Rădăcinoase	comprehensiv
635.2	Tubercule și bulbi comestibili	comprehensiv
635.3	Plante cu tulpini, frunze sau flori comestibile	comprehensiv
635.4	Legume verzi. Frunzele ca legume	
635.5	Salate. Plante de salată	comprehensiv
635.6	Fructe cu semințe comestibile. Boabe de leguminoase	comprehensiv
635.7	Plante aromate. Plante condimentare	comprehensiv
635.8	Ciuperci comestibile	comprehensiv
635.9	Plante ornamentale și decorative. Grădinărit ornamental	comprehensiv
636	<i>Zootehnie. Creșterea și înmulțirea animalelor. Creșterea vitelor, a șeptelului. Înmulțirea animalelor domestice</i>	
636.1	Cabaline domestice. Cai	comprehensiv
636.2	Rumegătoare mari, taurine. Vite, boi	comprehensiv
636.3	Rumegătoare mici. Oi. Capre	comprehensiv
636.4	Porci. Porcine	comprehensiv
636.5	Păsări domestice	comprehensiv
636.6	Păsări (în afară de păsări de curte sau pentru vânatoare) crescute sau întreținute de om	comprehensiv
636.7	Câini	bază
636.8	Pisici	bază
636.9	Alte animale crescute de om	bază
637	<i>Produse ale animalelor domestice (de curte) și ale vânatului</i>	
637.1	Industria laptelui. Produse lactate în general	studiu, cercetare
637.2	Unt și fabricarea untului	studiu, cercetare
637.3	Brânză și prelucrarea brânzeturilor	studiu, cercetare
637.4	Ouă. Produse din ouă	studiu, cercetare
637.5	Carne. Produse din carne pentru alimentație	studiu, cercetare
637.6	Produse animale altele decât cele pentru alimentație	studiu, cercetare
638	<i>Întreținerea, creșterea și utilizarea insectelor și a altor artropode</i>	
638.1	Creșterea albinelor	comprehensiv

638.2	Creșterea viermilor de mătase. Sericicultură. Agricultură mătăsii	comprehensiv
638.4	Creșterea altor viermi. Furnici. Licurici. Purici dresați. Greieri. Insecte vătămătoare dăunătorilor	studiu, cercetare
638.5	Creșterea arahnidelor	bază
638.8	Creșterea insectelor pentru scopuri decorative	bază
639	<i>Vânătoare. Pescuit. Piscicultură</i>	
639.1	Vânătoare	studiu
639.2	Pescuit. Pescării și produsele lor	studiu
639.3	Creșterea peștilor. Piscicultură	comprehensiv
639.4	Creșterea moluștelor acvatice. Scoici etc.	studiu
639.5	Creșterea crustaceelor acvatice, a aricilor de mare, a lipitorilor etc.	studiu
639.6	Alte produse marine	studiu
64	Economie casnică. Științe domestice. Întreținerea casei	bază
65	Conducere și organizare în industrie, comerț și comunicații	comprehensiv
66	Tehnologie chimică. Industrii chimice și înrudite	bază
	7 Artă. Recreere. Divertisment. Sport	bază
	8 Limbă. Lingvistică. Literatură	studiu
	9 Geografie. Biografie. Istorie	studiu

V. Etapele de dezvoltare a colecțiilor

I etapă. Informarea. Investigarea profilului de interes al utilizatorilor și studierea surselor de informare

Informarea este etapa preliminară ce se bazează pe două aspecte:

Investigarea necesităților informaționale ale utilizatorilor prin consultarea următoarelor surse:

- curriculum-urile universitare;
- programele de cercetare de nivel instituțional și național;
- sugestiile utilizatorilor;
- cerințele neonorate ale utilizatorilor;
- listele prezentate de către cadrele didactice universitare;
- liste bibliografice recomandate pentru disciplinele predate la UASM.

Profilul de interes al utilizatorilor se cercetează și în baza analizelor statistice de utilizare, semnalare și circulație a documentelor, precum și cu ajutorul instrumentelor și metodelor sociologice (chestionare de opinie, interviuri etc.).

Studierea surselor de informare privind posibilitățile de completare ale colecției bibliotecii. Principalele surse de informare sunt:

- cataloage și planuri editoriale;
- liste de stoc ce conțin publicații disponibile în diverse edituri, instituții;
- vizite la librării, saloane și expoziții de carte;
- semnalări în presă;
- lucrări de informare bibliografică;
- liste de publicații oferite prin schimb;
- oferte de la furnizori publici și particulari;
- resurse electronice privind noile apariții (librării virtuale, baze de date ce reflectă producția editorială, pagini web ale editurilor, cataloage ale bibliotecilor on-line).

II etapă. Selecția. Criterii de selectare a documentelor. În procesul de selecție a documentelor, dintr-o multitudine de posibilități se aleg documentele cele mai potrivite profilului de activitate a instituției, necesităților informaționale ale tuturor utilizatorilor bibliotecii (actuali și potențiali), tendințelor de dezvoltare ale științelor agricole pe plan național și internațional, resurselor financiare alocate.

Selecția se realizează sub raport calitativ și cantitativ. Aspectul calitativ al procesului de selecție implică respectarea următoarelor *criterii*:

a) Profilul de completare reprezintă un criteriu de primă importanță în selectarea documentelor pe care îl cere specificul instituției. Ca bibliotecă universitară BRȘA își stabilește politica de dezvoltare a colecțiilor în funcție de structura procesului didactic și de cercetare a universității, iar ca bibliotecă specializată de rang republican – în corespundere cu direcțiile, strategiile de dezvoltare ale agriculturii și nivelul de cercetare științifică din țară.

Domeniile prioritare în dezvoltarea colecțiilor BRȘA: agricultură în general, horticultură, agronomie, protecția plantelor, zootehnie, mecanizarea agriculturii, cadastru, inginerie, medicină veterinară, economie agrară, industrie alimentară, silvicultură, turism rural etc.

Pentru a sprijini procesul educațional și de cercetare științifică Biblioteca își completează colecția și cu documente din domenii adiacente, cum ar fi: economie, statistică, drept, chimie, fizică, biologie, ecologie, mediu înconjurător, resurse naturale, genetică etc.

La completarea colecțiilor, pe lângă documentele din domeniile prioritare și cele adiacente se iau în considerație și documente din domeniile de graniță ale cunoașterii și cercetării, materiale auxiliare și informații tangențiale la programele de învățământ superior, documente de referință și cultură generală.

Educația multilaterală a tineretului studios cere și achiziția de carte de loisir. Biblioteca va achiziționa publicații de acest gen atât în corespundere cu programele disciplinelor generale, cât și pentru lectură în afara studiilor.

b) Valoarea documentului înserează următoarele puncte de referință:

- numele autorului și editorului (care este pregătirea autorului? a mai scris alte lucrări în domeniu? au fost recepționate alte lucrări ale autorului? cât de renumit este editorul, este el recunoscut ca producător de lucrări importante în domeniu?);
- scopul lucrării (ce și-a propus autorul să transmită prin lucrare și ce a reușit? are intenția de a prezenta o analiză detaliată în domeniu ori o viziune generală? este considerată o lucrare exhaustivă sau selectivă în domeniu?);
- tratarea și nivelul (cui este destinată lucrarea?, corespunde nivelului utilizatorilor?);
- structurarea lucrării (organizarea conținutului, claritatea și logica textului, aparatul auxiliar);
- conținutul intelectual (lucrare și autor cheie în domeniu, contribuție nouă, substanțială în domeniu etc.);
- caracteristicile fizice, tehnice și estetice (formatul, hîrtia, legătura, suportul, calitatea sunetului, imaginilor, prezentarea grafică etc.);
- aspecte complementare (bibliografii, note, instrucțiuni de utilizare etc.).

c) Utilitate potențială

- ~ Cererea potențială a documentului,
- ~ Gradul de interes în actualitate și cel previzionat,
- ~ Nivelul de utilizare,
- ~ Relevanța documentului pentru comunitatea agrară.

d) Raportul cu resursele documentare și informaționale existente

- ~ Asigurarea continuității colecțiilor de cărți, periodice, seriale etc.,
- ~ Acoperirea unor goluri informaționale din colecție,
- ~ Substituirea unei ediții precedente,
- ~ Reflectarea unor opinii alternative la sursele existente în colecție.

e) Criterii lingvistice. BRȘA acordă prioritate publicațiilor în limba română, indiferent de locul publicării. Se va atrage atenție achiziționării și documentelor în limba rusă, fapt determinat de procentul ridicat al utilizatorilor cunoscători ai acestei limbi. De asemenea, se vor achiziționa documente și în limbile engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, fapt determinat de politica de predare a limbilor străine în cadrul UASM și cunoștințele de limbi străine ale utilizatorilor.

f) Criterii cronologice. BRȘA va da importanță deosebită publicațiilor noi, apărute recent pe piața editorială națională și cea din România, Rusia etc. Biblioteca va achiziționa (excepțional) documente retrospective, doar în cazul în care s-a depistat o lacună în momentul achiziției anterioare sau cererii continue neonorate ale utilizatorilor. Pentru tratatele științifice și manualele în care se expun principiile de bază ale specialității respective sau sinteza asupra realizărilor într-o problemă, perioada cronologică nu va juca un rol chiar atât de important.

g) Apartenența tipologică

Tipurile și genurile de documente, selectate pentru colecțiile BRȘA și normele de completare:

Tipuri	Genuri	Ex. per titlu
Documente științifice	monografii, tratate	1-3
	teze de doctor, autoreferate	1
	rapoarte de cercetare	1
	sinteze, anale științifice	1
	lucrări științifice ale instituțiilor de învățământ și de cercetare	1-2
	publicații periodice cu caracter științific	1
Documente didactice	manuale, cursuri universitare, note de curs	30-50
	lucrări practice, teste, culegeri de probleme	30-50
	lucrări metodice, comentarii, recomandări	10-30
Documente de referințe	enciclopedii, dicționare, ghiduri, cataloage	3-5
	lucrări bibliografice	1-2
Documente oficiale și normative	decrete, legi, hotărâri, regulamente	1
	standarde, norme, instrucțiuni	1
Documente șt.-populare	cărți	1-2
	publicații periodice	1
Documente de producție	ghiduri, călăuze din sfera practică	3-5
Publicații de loisir	romane, eseuri, reviste, albume cu reproduceri	1-3

h) Suportul de fixare a informației

Suporturile de fixare a informației trebuie să corespundă cerințelor de utilizare a bibliotecii și disponibilității unor echipamente adecvate.

Tipărituri. BRȘA achiziționează în preponderență documente pe suport de hârtie. Cărțile trebuie să dispună de legături durabile, imprimare clară și hârtie de calitate. Achiziționarea cărților cu pagini perforate (cu excepția celor din domeniul științelor agricole) va fi evitată.

Unele ediții noi de calitate inferioară sunt adăugate colecției doar în cazul în care cuprind informații noi sau complementare edițiilor existente sau alte ediții de calitate superioară nu sunt disponibile.

Discuri optice. Biblioteca va achiziționa DVD-uri, CD-ROM-uri în funcție de necesități, conținând informații de valoare. Achiziția discurilor optice va fi determinată de modificările în tehnologii și posibilitățile de arhivare. DVD-urile sunt formatul preferat față de casetele video din cauza unei cote mai înalte de calitate a imaginii și capacității considerabile de stocare.

Materiale audio-video. Se va lua în considerație calitatea sunetului și imaginii, rezistența suportului pentru a face față cerințelor de circulație în bibliotecă.

Resursele software se vor achiziționa doar cu scopul de a asigura accesul la resursele informaționale și documentare ale bibliotecii, luându-se în considerație următoarele:

- să fie licențiate,
- să conțină fișiere help, de căutare,
- să ofere diferite facilități,
- să fie interactive și funcționale,
- să conțină ghid de utilizare.

Alte formate. Materialele disponibile în formate depășite (de exemplu, casete, slide-uri, sau dischete) nu vor fi achiziționate. Se vor face excepții doar în cazurile în care informația conținută este semnificativă pentru comunitatea universitară și nu este disponibilă în alte formate.

i) Preț. În procesul de selecție a documentelor este esențial raportul “preț – conținut – importanță”. În condițiile presiunii financiare la care este supusă biblioteca și creșterii prețurilor pe piața editorială trebuie să se respecte și mai riguros principiile managementului financiar, în special cel al economicității și cel al eficienței costurilor.

Criterii de selectare specifice unor anumite categorii de documente

Resurse electronice

Criteriile de selectare a resurselor electronice sunt similare celor de selectare a documentelor în format tradițional, însă este necesar să se ia în considerație și astfel de factori ca:

- Posibilitate de utilizare în rețea
- Interfață prietenoasă cu utilizatorii
- Posibilități de căutare (chei de acces multiple, navigabilitate)
- Periodicitatea actualizării informației
- Prezența textelor integrale, abstractelor, referințelor bibliografice
- Posibilități de arhivare, printare a informației
- Existența link-urilor către alte resurse.

Publicații periodice

Criterii prioritare de abonare:

1. Valoarea științifico-informațională a revistei;
2. Continuitatea constituirii colecțiilor de periodice din bibliotecă;
3. Gradul de acoperire a domeniilor;
4. Dinamica evoluției și datele tehnice ale revistei (periodicitate, tiraj, preț);
5. Gradul de acoperire pe zone geografice;
6. Gradul de adresabilitate;
7. Satisfacerea necesităților informaționale ale comunității;
8. Autoritatea culturală și științifică a personalităților care semnează în paginile revistei.

III etapă. Achiziția propriu-zisă. Surse de completare

Achiziția propriu-zisă este complementară procesului de selecție. Dacă selecția tinde să realizeze operațiunea intelectuală de alegere dintr-o multitudine de posibilități a documentelor datorită conținutului lor, atunci achiziția realizează operațiunea de implementare a deciziilor de selecție a documentelor.

Achiziția propriu-zisă se realizează prin următoarele surse:

- cumpărare;
- depozit legal național
- depozit legal UASM;
- depozit internațional FAO
- schimb de documente;
- donații.

Cumpărarea reprezintă principala sursă de creștere a colecțiilor bibliotecii și se realizează în preponderență prin achiziții publice prin intermediul furnizorilor specializați, de la librării și persoane particulare în dependență de resursele financiare alocate de către fondator.

Depozitul legal național. În temeiul Legii cu privire la activitatea editorială, BRȘA recepționează cu titlu gratuit prin intermediul Camerei Naționale a Cărții câte un exemplar de fiecare carte editată pe teritoriul țării din domeniul agriculturii. Publicațiile primite pe această cale sunt notate cu sigla „depozit legal” și sunt puse la dispoziția utilizatorilor doar în regim „sală de lectură”.

Depozitul legal UASM se constituie din documentele, transmise de către Centrul Editorial UASM a câte 2 exemplare de fiecare publicație editată sub egida UASM, publicație a autorilor ce activează în cadrul universității sau publicație despre activitatea UASM. Un exemplar din acestea se păstrează în colecția „Depozit legal UASM” cu statut de patrimoniu documentar universitar.

Depozitul Internațional FAO. BRȘA în calitate sa de Bibliotecă Depozitară FAO în Moldova primește în mod gratuit documente (cărți, publicații seriale, periodice, publicații electronice etc.) editate sub egida Organizației pentru Alimentație și Agricultură FAO a ONU în scopul asigurării accesului și difuzării informației despre ele pe teritoriul RM.

Donațiile, fiind un mijloc de completare atât curentă, cât și retrospectivă, sunt primite gratuit de la diverse persoane juridice sau fizice (instituții științifice, instituții de învățământ, personalități ale științei agricole). Pentru a nu se încărca inutil fondul documentar al bibliotecii, se acceptă ca donații în special documente pe profilul bibliotecii, cu caracter de noutate, cu conținut valoros și în limbi accesibile.

Schimbul de documente se realizează cu instituții din țară (schimb național) și cu instituții din străinătate (schimb internațional) în baza publicațiilor editate în cadrul și sub egida universității (lucrări științifice și didactice, publicații periodice).

Schimbul este guvernat de următoarele norme generale:

- partenerii de schimb sunt aleși de bibliotecă în dependență de profilul corespunzător;
- în realizarea schimbului se pune accent pe valoarea de conținut și nu pe costul nominal al documentului;

Schimbul național se realizează astfel: selecția pe listele de ofertă; primirea partidelor de schimb; expedierea materialelor de schimb.

Pentru schimbul internațional de documente sunt stabilite următoarele etape: constituirea și dezvoltarea fondului de schimb; ținerea corespondenței de schimb; transmiterea listelor de dublete; pregătirea coletelor pentru schimb; expedierea materialelor destinate schimbului; primirea documentelor de la partenerii de schimb.

Alte surse de completare. În scopul completării colecțiilor, BRȘA se implică în diverse proiecte și programe, lansate și promovate de instituții non-guvernamentale, fundații, asociații, ambasade etc. De asemenea, biblioteca utilizează ca procedeu de completare achiziția partajată a documentelor (implicații în consorții etc.), cumpărarea licențelor de acces la diverse resurse electronice. O sursă de completare poate fi și transferul de documente ce se realizează, de regulă, în rezultatul reorganizării, comasării sau lichidării unor unități similare, ce aparțin aceluiași sistem prin preluare de fonduri.

IV etapă. Eliminarea documentelor din colecțiile BRȘA

Eliminarea documentelor reprezintă o activitate necesară, logică și realistă, complementară procesului de achiziție, ce participă la restructurarea colecției bibliotecii prin excluderea documentelor care nu mai pot fi utilizate din diverse cauze (uzură fizică, conținut depășit etc.).

Motivele pentru care sunt eliminate documentele din colecție:

- perimarea moral-intelectuală a documentului;
- uzura materială a documentului;
- pierderea sau distrugerea documentelor de către utilizatori;
- expirarea termenului de păstrare în colecție a documentelor;
- distrugerea documentelor în condiții de forță majoră (incendii, inundații, cutremure și alte calamități),
- dublete care nu țin de profilul bibliotecii provenite din donații,
- transmiterea documentelor, sub formă de donație, de la BRȘA la o altă instituție.

Criteriile principale de eliminare a documentelor din colecție:

- gradul avansat de *uzură fizică*, determinat de o intensă circulație a documentului, de tipul hârtiei și de alte situații critice incendii, inundații etc.
- gradul de *actualitate* al informației cultural-științifice și utilitare, determinat de *perimarea moral-intelectuală* a conținutului;
- gradul de *circulație/cerere*, determinat de numărul mediu/optim de solicitări/utilizări în unitate de timp al beneficiarilor.

La eliminarea documentelor trebuie să se ia în considerație atât criteriile generale cât și criteriile specifice de eliminare a documentelor din colecție, cum ar fi:

- ✓ schimbări în domeniul studiat, programele de învățământ;
- ✓ existența în bibliotecă a unor lucrări superioare în același domeniu;
- ✓ dublarea - materiale redundante;
- ✓ data de apariție, reeditarea regulată a unor publicații.

Documentele eliminate din colecție pot fi:

- oferite la schimb altor biblioteci;
- donate altor biblioteci;
- transmise centrelor de reciclare a hârtiei.

VI. Evaluarea colecțiilor

Evaluarea colecțiilor este o condiție necesară de îmbunătățire a calității și de definire a strategiilor ulterioare de dezvoltare a lor. Pentru a evalua colecția BRȘA e necesar să analizăm:

- capacitatea colecției de a satisface necesitățile informaționale ale comunității
- gradul de acoperire informațională a curriculum-ului universitar
- gradul de utilizare a colecțiilor de documente.

Tehnicile de bază utilizate în procesul de evaluare a colecției sunt cele *cantitativă și calitativă*.

Tehnica cantitativă se referă la prospețimea colecției, gradul de utilizare a ei, cererile de informare și se realizează prin diverse modalități:

- analiza circulației publicațiilor;
- analiza chestionării utilizatorilor;
- analiza fișierului de dotare documentară a disciplinelor etc.

Tehnica calitativă reprezintă o evaluare a calității conținutului materialului documentar și implică o apreciere profesională atât din partea personalului științifico-didactic al universității, cât și a utilizatorilor. Această tehnică se realizează prin:

- implicarea profesorilor în procesul de selectare a documentelor necesare și de eliminare a publicațiilor depășite;
- examinarea cererilor neonorate;
- chestionarea utilizatorilor;
- examinarea titlurilor solicitate în cadrul împrumutului interbibliotecar.

VII. Cooperare și colaborare în dezvoltarea colecțiilor

Relațiile de cooperare și colaborare ale BRȘA în vederea dezvoltării colecțiilor sale vor fi realizate în 3 direcții:

- la nivel local (departamental, universitar);
- la nivel național;
- la nivel internațional.

Colaborarea în cadrul comunității locale se realizează în permanență cu: compartimentele bibliotecii, bibliotecile filiale și reprezentanții departamentelor din universitate (specialiști, cercetători, cadre didactice) în vederea selectării documentelor, stabilirii numărului de exemplare și efectuării abonării la edițiile periodice.

La nivel național BRȘA colaborează cu diferite tipuri de biblioteci, în special biblioteci universitare, științifice și alte instituții de informare, avînd ca obiect al cooperării achiziția partajată a documentelor, dezvoltarea colecțiilor interdisciplinare, procesul de schimb, distribuirea donațiilor.

La nivel internațional BRȘA efectuează cooperări bilaterale și multilaterale, avînd ca prioritate biblioteci științifice, centre de informare și organisme internaționale din domeniul agriculturii. Relațiile BRȘA cu instituțiile din alte țări se stabilesc în baza unor acorduri și protocoale de colaborare. Obiectul colaborării îl constituie schimbul de documente, donațiile, implicarea în proiecte.

VIII. Roluri și responsabilități

Directorul bibliotecii reprezintă autoritatea principală în dezvoltarea colecțiilor, avînd ca sarcini de bază aprobarea politicii de dezvoltare a colecțiilor, coordonarea proiectelor de completare a colecțiilor bibliotecii, distribuirea rațională a mijloacelor financiare pentru achiziționarea documentelor, analiza și aprobarea listelor de achiziții, a actelor de eliminare a documentelor din colecțiile bibliotecii.

Responsabilitatea pentru selecția, achiziția și eliminarea documentelor aparține șefului departamentului „Completerea și Prelucrarea Analitico-Sintetică a Documentelor”. Rolul decizional de aprobare a achiziției documentelor selectate îl are comisia „Managementul și Calitatea Colecțiilor”.

Un rol important în dezvoltarea colecțiilor îl are implicarea utilizatorilor (studenți, profesori, cercetători etc.) prin intermediul feedback-ului, propunerilor de achiziții fixate într-un fișier special.

La selecția documentelor participă și bibliotecarii de contact în domenii specificate, prin cercetarea cerințelor de informare ale utilizatorilor și formularea propunerilor de achiziție. Totodată, completarea colecțiilor este o preocupare pentru întregul personal implicat în servirea informațională a utilizatorilor.

Decizia finală în procesul de achiziții o are fondatorul, reieșind din sursele financiare alocate.

IX. Evaluarea politicii

Monitorizarea și evaluarea implementării politicii de dezvoltare a resurselor informaționale și documentare trebuie realizată sistematic prin analize și sinteze, urmate de revizuire și corectări de rigoare.

Prezenta politică documentară este redactată și actualizată anual în funcție de schimbările intervenite în curriculum-urile procesului didactic UASM, necesităților informaționale ale utilizatorilor bibliotecii, cerințelor impuse de dezvoltarea economică a țării.

Referințe bibliografice:

1. Calenge, Bertrand. Politicile de achiziție: constituirea unei colecții într-o bibliotecă. București: Ed. Biblioteca Bucureștilor, 1999. 399 p.
2. Collection development policy of National Agricultural Library of United States Department of Agriculture. 2008. [on-line]. Accesibil pe Internet: http://www.nal.usda.gov/about/policy/coll_dev_toc.shtml. Accesat la 12.10.2009.
3. Direcții și strategii de dezvoltare a colecțiilor în bibliotecile universitare / Asoc. Bibliotecarilor din Învățământ, România. Constanța: Ex Ponto, 2001. 177 p.
4. Guidelines for a collection development policy using the conspectus model / International Federation of Library Associations and Institutions. Section on Acquisition and Collection Development. Accesibil pe Internet: <http://archive.ifla.org/VII/s14/nd1/gcdp-e.pdf>. Accesat la 18.09.2009.
5. Politica de dezvoltare a colecțiilor BNRM : aprob. la 28.06.2001 de către dir. gen. In: Biblioteconomia Moldovei: (Cadru de reglementare). Vol. IV (2000-2005) / Bibl. Naț. a Rep. Moldova. Ch., 2006, p. 101 – 113.
6. Politica de dezvoltare a resurselor documentare și informaționale ale Departamentului Informațional Biblioteconomic: aprob. la 05.03.2009 de către rector, acad. ULIM. Ch., 2009, 13 p.
7. Politica dezvoltării colecției / Bibl. Publ. de Drept. Accesibil pe Internet: www.pll.md. Accesat la 20.10.2009.
8. Regulament-cadru de organizare și funcționare a bibliotecii instituției de învățământ superior : aprob. prin hotărârea nr. 7.4 / 6 din 7 mai 2002 a Colegiului Ministerului Învățământului. In: Buletin informativ / Min. Educației, 2002, nr. 3, p. 99-109.